

Πηγή 1

Τίτλος: Η λίμνη που δημιουργεί το φράγμα του Καλοπαναγιώτη

Τον υδατοφράκτη του Καλοπαναγιώτη τον συναντάμε λίγες εκατοντάδες μέτρα μετά από τον σταθμό Ορκόντα. Κτισμένος στην πορεία του ποταμού Σέτραχου μπορεί να αποταμιεύσει 363 χιλιάδες κυβικά μέτρα νερού. Με ύψος φράγματος που φθάνει τα 49 μέτρα, δημιουργεί μια βαθιά και εντυπωσιακή λίμνη. Από το φράγμα, που είναι προσβάσιμο με μονοπάτι, ο επισκέπτης μπορεί να θαυμάσει ολόκληρη τη λίμνη με τις φανταστικές εικόνες που προσφέρει το χωρίο Καλοπαναγιώτης, καθώς αυτό σκαρφαλώνει από το ύψος της λίμνης στις γύρω βουνοκορφές. Στη βόρεια όχθη του φράγματος και στο βάθος της κοίτης του Σέτραχου υπάρχει ένα πολύ μεγάλο ιχθυοτροφείο πέστροφας. Τα ψάρια που εκτρέφονται, εμπλουτίζουν τα δεκάδες φράγματα που υπάρχουν στην Κύπρο και κάποια ποσότητα διατίθεται στην αγορά για να εξασφαλίζονται τα έσοδα για την απρόσκοπτη εκτροφή.

Ο υδατοφράκτης αποτελεί αγαπημένο μέρος για εκατοντάδες ψαράδες. Έτσι θα δεις στις όχθες του δεκάδες καλάμια να ψαρεύουν. Τα είδη ψαριών που υπάρχουν στην λίμνη είναι η ιριδίζουσα πέστροφα ή καφετιά πέστροφα ο αλβούρνος και ο κουνουπιέρης.

ΠΗΓΗ: Υδατοφράκτης Καλοπαναγιώτη - Λευκωσία (ix-andromeda.com)

Πηγή 2

Τίτλος: Ο περί Υδατοκαλλιέργειας Νόμος του 2000 (117(I)/2000)

Τηρουμένων των διατάξεων οποιουδήποτε άλλου νόμου, ο Διευθυντής μπορεί, κατά την έκδοση ή ανανέωση της άδειας, να επιβάλει οποιουδήποτε όρους κρίνει αναγκαίους αναφορικά με τα ακόλουθα:

- (α) τη διαμόρφωση του χώρου εντός του οποίου θα λειτουργεί το ιχθυοτροφείο·
- (β) τις εγκαταστάσεις, τον εξοπλισμό και τα μηχανήματα, καθώς και τους τρόπους συντήρησής τους·
- (γ) το χρόνο εντός του οποίου θα πρέπει να αρχίσει η λειτουργία του ιχθυοτροφείου·
- (δ) τα υδρόβια είδη και τις ποσότητες τους που εισάγονται στο ιχθυοτροφείο για καλλιέργεια·
- (ε) τη σύνθεση, την ποιότητα και ποσότητα της τροφής που χρησιμοποιείται στο ιχθυοτροφείο·
- (στ) τη χρήση και τον έλεγχο οποιουδήποτε φαρμακευτικού σκευάσματος ή φαρμάκου ή την απαγόρευση της χρήσης του, μετά από γνωμάτευση του Διευθυντή του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών·
- (ζ) την υποχρέωση του αιτητή ή των υπαλλήλων του να γνωστοποιούν στο Διευθυντή του Τμήματος Κτηνιατρικών Υπηρεσιών τυχόν συμπτώματα οποιασδήποτε ασθένειας των ψαριών τα οποία παρατηρούνται στις εγκαταστάσεις του ιχθυοτροφείου·
- (η) την καταστροφή ή την απόρριψη νεκρών ψαριών ή οποιωνδήποτε άχρηστων υλικών προέρχονται από τη λειτουργία του ιχθυοτροφείου·
- (θ) τη μετακίνηση από το ιχθυοτροφείο ή προς αυτό οποιωνδήποτε ειδών ψαριών·
- (ι) τον έλεγχο της ποιότητας του νερού που χρησιμοποιείται από το ιχθυοτροφείο·
- (ια) την ασφαλιστική κάλυψη έναντι τρίτου των εγκαταστάσεων του ιχθυοτροφείου·
- (ιβ) την τήρηση αρχείου αναφορικά με το περιεχόμενο του ιχθυοτροφείου, καθώς και τις δραστηριότητες του· και
- (ιγ) την παροχή οποιωνδήποτε πληροφοριών και στατιστικών στοιχείων αναφορικά με τις δραστηριότητες του αιτητή στον τομέα της υδατοκαλλιέργειας.

ΠΗΓΗ: Ο περί Υδατοκαλλιέργειας Νόμος του 2000 - 117(I)/2000 (cylaw.org)

Πηγή 3

Τίτλος: Στα όρια του αφανισμού η νότια Μαραθάσα

Η Μαραθάσα (...), εκπέμπει σήμα κινδύνου αφού αφέθηκε από το κράτος να αγγίξει τα όρια του αφανισμού. Σπίτια άδεια, άνθρωποι λιγοστοί και στην πλειοψηφία τους ηλικιωμένοι, βασικές υποδομές που είναι ανύπαρκτες, παρά τις κατά καιρούς εξαγγελίες και υποσχέσεις των κυβερνήσεων, είναι μερικά μόνο δείγματα της καταθλιπτικής εικόνας που παρουσιάζει σήμερα η νότια Μαραθάσα.

(...) Πολλά και καίρια τα αιτήματα που εκκρεμούν εδώ και χρόνια. (...)

Οι κάτοικοι της νότιας Μαραθάσας νιώθουν ξεγελασμένοι και διακατέχονται από αισθήματα αγανάκτησης από την επικείμενη διαδικασία έγκρισης του Τοπικού Σχεδίου, αφού φαίνεται ότι καταδικάζονται πλήρως και δεν έχουν τη δυνατότητα να αξιοποιήσουν καθόλου τις περιουσίες τους. (...) Αυτό που ζητούν είναι να υπάρξει μια ισορροπία ανάμεσα στον άνθρωπο και τις ανάγκες του, σεβασμός απέναντι στο περιβάλλον και να δίνεται η προοπτική να ζωντανέψει ξανά η ύπαιθρος.

Όπως τονίζεται, δεν μπορεί να εφαρμοστεί μονομερώς πολιτική, χωρίς να ληφθεί υπόψη η γνώμη και οι απόψεις των κοινοτήτων που επηρεάζονται...

Η εγγραφή των αγροτικών δρόμων σε δημοσίους αποτελεί ένα διαχρονικό αίτημα όλων των κοινοτήτων της περιοχής. (...) Τα προβλήματα στη διακίνηση δεν έχουν να κάνουν, όμως, μόνο με το δίκτυο στο εσωτερικό των κοινοτήτων. Τόσο οι Τοπικές Αρχές όσο και οι κάτοικοι εκφράζονται με έντονη δυσαρέσκεια και απογοήτευση αφού βλέπουν τον τόπο τους να απομονώνεται συνεχώς από τη Λεμεσό και άλλες περιοχές καθώς οι επαναλαμβανόμενες τα τελευταία χρόνια υποσχέσεις για έναρξη της ανακατασκευής του δρόμου Λεμεσού – Σαϊττά που θα δώσει ανάσα ζωής στις ορεινές κοινότητες, αποδεικνύονται ψεύτικες.

ΠΗΓΗ: Χαραλάμπους Χ. (2018). Στα όρια του αφανισμού η νότια Μαραθάσα (dialogos.com.cy)

Πηγή 4

Τίτλος: Στο συρτάρι της λήθης η νότια Μαραθάσα

Σ' αυτή την περιοχή του Τροόδους είναι συγκεντρωμένη ίσως η πλουσιότερη ιστορία και παράδοση της ορεινής Κύπρου, αλλά και το ομορφότερο φυσικό τοπίο. Χαρακτηριστικά που θα έπρεπε να την καθιστούν ελκυστική όχι μόνο για περιστασιακές επισκέψεις και παραθερισμό, αλλά και για μόνιμη εγκατάσταση και επαγγελματική δραστηριοποίηση.

Η νότια Μαραθάσα ωστόσο που εμπίπτει στα όρια της επαρχίας Λεμεσού και περιλαμβάνει τα χωριά Λεμύθου, Καμινάρια, Άγιος Δημήτριος, Παλιόμυλος, Τρεις Ελιές και Πρόδρομος, εκπέμπει σήμα κινδύνου αφού αφέθηκε από το κράτος να αγγίξει τα όρια του αφανισμού. Σπίτια άδεια, άνθρωποι λιγοστοί και στην πλειοψηφία τους ηλικιωμένοι, βασικές υποδομές που είναι ανύπαρκτες, παρά τις κατά καιρούς εξαγγελίες και υποσχέσεις των κυβερνήσεων, είναι μερικά μόνο δείγματα της καταθλιπτικής εικόνας που παρουσιάζει σήμερα αυτή η πανέμορφη περιοχή.

Τοπικές Αρχές και κάτοικοι έχουν θέσει άπειρες φορές σε κυβερνητικά τμήματα και άλλους αρμόδιους φορείς τα προβλήματα που ταλανίζουν την περιοχή τους, χωρίς όμως να βρίσκουν ανταπόκριση. Πολλά και καίρια τα αιτήματα που εκκρεμούν εδώ και χρόνια και τα οποία αφορούν τη μελλοντική πορεία και επιβίωση αυτών των ανθρώπων στα χωριά τους. Συνομιλώντας μαζί τους, αισθάνεσαι από την πρώτη στιγμή την πικρία και την αγανάκτηση που τους διακατέχει από την παρατεταμένη αδιαφορία του κράτους.

Όλα τα χωριά της περιοχής βρίσκονται στην ίδια τραγική κατάσταση, όμως τα σκήπτρα του αφανισμού τα κρατά ο Παλιόμυλος.

ΠΗΓΗ: Χαραλάμπους Χ. (2021). Στο συρτάρι της λήθης η νότια Μαραθάσα (dialogos.com.cy)

Πηγή 5

Τίτλος: Δυσβάστακτο βάρος για τη διαχείριση σκουπιδιών

Τα νέα δεδομένα που δημιουργήθηκαν με τη λειτουργία της Μονάδας Ολοκληρωμένων Εγκαταστάσεων Διαχείρισης Αποβλήτων στο Πεντάκωμο, μοιάζουν με θηλιά στο λαιμό για τις κοινότητες της νότιας Μαραθάσας αφού, όπως μας αναφέρουν, τόσο η απόσταση, όσο και οι υψηλές χρεώσεις, δημιουργούν δυσβάστακτα οικονομικά βάρη.

Η περιοχή της Μαραθάσας απέχει από το Σταθμό Πεντάκωμου γύρω στα 90 χιλιόμετρα, οπότε είναι αντιληπτό ότι οι έξι κοινότητες με τον ελάχιστο αριθμό κατοίκων δεν είναι σε θέση να σηκώσουν το απαιτούμενο οικονομικό βάρος των αυξήσεων που προκύπτουν για τέλη σκυβάλων. Ως εκ τούτου, όλες οι κοινότητες ζητούν τη δημιουργία σταθμού μεταφοράς των αποβλήτων, αλλά και την παροχή μηχανήματος για το θρυμματισμό των κλαδεμάτων και άλλων πράσινων αποβλήτων, κάτι που διαθέτουν αρκετές άλλες κοινότητες.

Η δημιουργία εξάλλου Πράσινου Σημείου στη Μαραθάσα κρίνεται όσο ποτέ προηγουμένως αναγκαία, αφού θα μπορεί να καλύπτει, όχι μόνο τις ανάγκες των έξι χωριών, αλλά και γειτονικές κοινότητες.

ΠΗΓΗ: Χαραλάμπους Χ. (2021). Στο συρτάρι της λήθης η νότια Μαραθάσα (dialogos.com.cy)

Πηγή 6

Τίτλος: Ξεκομμένοι από ενημέρωση και πληροφόρηση

Στα τόσα οικονομικά, κοινωνικά και άλλα προβλήματα που ταλανίζουν την περιοχή, οι κάτοικοι (όσοι έχουν απομείνει), έχουν να αντιμετωπίσουν στην καθημερινότητά τους και το σημαντικό ζήτημα της ενημέρωσης και της πληροφόρησης. Και αυτό έχει να κάνει με τη στέρηση του δικαιώματος της σφαιρικής και αντικειμενικής ενημέρωσης που αποτελεί απότοκο της πολύ περιορισμένης (αν όχι ανύπαρκτης) επαφής με τα ηλεκτρονικά μέσα ενημέρωσης και γενικότερα τα πλεονεκτήματα που προσφέρει η τεχνολογία.

Είναι ενδεικτικό το γεγονός ότι στην περιοχή δεν υπάρχει ακόμα η δυνατότητα σύνδεσης με τα τηλεοπτικά κανάλια, εκτός του ΡΙΚ. Και το ζητούμενο από το Υπουργείο Εσωτερικών είναι να αναλάβει μια συντονισμένη πρωτοβουλία, ώστε να δοθεί μια λύση σε αυτό το ζήτημα, αναβαθμίζοντας σε κάποιο βαθμό την ποιότητα ζωής των κατοίκων.

Ανάλογα σοβαρά προβλήματα δημιουργούνται και από τη μη εγκατάσταση και λειτουργία του Internet. Κάτι που επηρεάζει πολύ αρνητικά, ιδιαίτερα τους νέους, οι οποίοι αποφεύγουν πλέον να επισκεφθούν τα χωριά των γονιών και των παππούδων τους.

ΠΗΓΗ: Χαραλάμπους Χ. (2021). Στο συρτάρι της λήθης η νότια Μαραθάσα (dialogos.com.cy)

Οδηγίες

Διαβάστε το σενάριο που ακολουθεί:

Ο κ. Γιαννάκης διευθύνει μια φάρμα εκτροφής πέστροφας. Τον τελευταίο καιρό παραπονιέται ότι οι πέστροφες ψοφούν και δεν μπορεί να καταλάβει το γιατί. Ο κ. Γιαννάκης έστειλε δείγμα νερού στο χημείο και ανακάλυψε ότι το νερό της λίμνης έχει ψηλά επίπεδα ρύπανσης που επηρεάζει τις πέστροφες τους κυπρίνους και τα άλλα ψάρια και ζωντανούς οργανισμούς της λίμνης. Πρόβλημα με ρύπους στο νερό αντιμετωπίζει και ο διευθυντής του εργοστασίου εμφιάλωσης νερού ενώ οι αγρότες παραπονιούνται ότι το νερό που φτάνει στα χωράφια τους είναι ολοένα και λιγότερο και δεν αρκεί για να ποτίσουν τα περιβόλια τους. Το δε κέντρο υγείας με τα λουτρά δέχεται όλο και λιγότερους επισκέπτες αφού ο κόσμος υποψιάζεται ότι η ρύπανση νερού της περιοχής ίσως να έχει επηρεάσει και την ποιότητα του νερού των ιαματικών πηγών.

Ποιος τελικά ρυπαίνει το νερό; Ποιος επηρεάζεται από τη ρύπανση του νερού; Η κοινότητα καλείται να βρει μια λύση στο προφανώς συστημικό πρόβλημα που αντιμετωπίζει.

Χωριστείτε σε ομάδες ανάλογα με τους πιο κάτω ρόλους:

- Διοικητικό συμβούλιο Εργοστασίου εμφιάλωσης και πώλησης νερού
- κ. Γιαννάκης και οι συνεργάτες του
- Αγρότες με περιβόλια
- Κοινοτικό συμβούλιο περιοχής
- Διαχειριστές Κέντρου υγείας – ιαματικά λουτρά – spa
- Κάτοικοι περιοχής με μικροεπιχειρήσεις (εστιατόρια, καφενεία και αγροτουριστικά καταλύματα)
- Για τη δραστηριότητα αυτή μπορείτε να αξιοποιήσετε τα διάφορα ρούχα και αντικείμενα που υπάρχουν διαθέσιμα στα κουτιά, για να ενσαρκώσετε πιο ζωντανά το ρόλο σας.

Συζητήστε στην ομάδα σας και απαντήστε τα πιο κάτω ερωτήματα:

Ποια είναι η ομάδα μου και με τι ασχολείται;

.....
.....
.....

Τι πρόβλημα αντιμετωπίζουμε;

.....
.....
.....

Ποια η αιτία του;

.....
.....
.....

Μήπως και εμείς ρυπαίνουμε το νερό; Πώς;

.....
.....
.....

Τι προτείνουμε για την αντιμετώπιση του προβλήματος;

.....
.....
.....

Πως οι προτάσεις μας επηρεάζουν τους άλλους κατοίκους – επαγγελματίες της περιοχής;

.....
.....
.....

Αφού καταγράψετε τις απαντήσεις σας και τους τρόπους αντιμετώπισης του προβλήματος, παρουσιάστε τις στην υπόλοιπη τάξη.

Καταλήξτε σε μια κοινώς αποδεκτή λύση

.....
.....
.....
.....
.....

Οδηγίες

Η δραστηριότητα αυτή χρησιμοποιεί απλά υλικά.

Τι θα χρειαστείτε:

- Μεγάλο διαφανές δοχείο (τάπερ ή πυρέξ)
- Σφουγγαράκια, βετέξ (πετσί)
- Υλικά για κατασκευή μακέτας
- Χαρτονάκια χρωματιστά
- Κολλητική ταινία
- Οδοντογλυφίδες
- Ψαλίδια
- Χρωματιστά μολύβια και μαρκαδόροι,
- Παιχνίδι-ποτιστήρι
- Νερό
- Χρωστική τροφίμων
- Σταγονόμετρο (ή καλαμάκι)

Βήματα για την κατασκευή μοντέλου ρύπανσης των υπόγειων νερών:

1ο βήμα: Χωριστείτε σε ομάδες των 4 - 5 ατόμων.

2ο βήμα: Χρησιμοποιήστε ένα μεγάλο διαφανές δοχείο το οποίο να γεμίσετε με σφουγγαράκια (αντιπροσωπεύουν το υπέδαφος).

3ο βήμα: Καλύψτε τα με βετέξ (πετσί) (αντιπροσωπεύει το επιφανειακό έδαφος).

4ο βήμα: Με τα χαρτονάκια και ότι άλλα υλικά θεωρείτε ότι μπορείτε να αξιοποιήσετε κατασκευάστε σπιτάκια, δενδράκια, ένα πηγάδι, ένα εργοστάσιο.

5ο βήμα: Τοποθετήστε τα μέσα στο δισκάκι πάνω στο πετσί.

6ο βήμα: Τοποθετήστε το εργοστάσιο στη μια άκρη και το πηγάδι στην άλλη.

Ακούστε προσεκτικά την ιστορία που θα σας αφηγηθεί η δασκάλα σας και εφαρμόστε στο μοντέλο ότι λέει η ιστορία:

Η κοινότητα του Μουτουλλά κτίστηκε στο πράσινο και τροφοδοτείται με νερό από τα υπόγεια στρώματα νερού της περιοχής. Στην περιοχή βρέχει και το νερό απορροφάται από το έδαφος εμπλουτίζοντας τα υπόγεια νερά. (ρίξτε νερό με το ποτιστηράκι). Από αυτά τα υπόγεια νερά, παίρνει το νερό που χρειάζεται η κοινότητα. (αντλήστε με το σταγονόμετρο καθαρό νερό από το πηγάδι). Στην περιοχή κτίστηκε πρόσφατα ένα εργοστάσιο μπιογιών. Στο εργοστάσιο χθες το πρωί έγινε ένα ατύχημα κατά το οποίο διέρρευσαν χημικές ουσίες από το σύστημα επεξεργασίας των τοξικών αποβλήτων του εργοστασίου. (ρίξτε στο πίσω μέρος του εργοστασίου λίγες σταγόνες χρωστικής ουσίας). Ψες έβρεξε έντονα και σήμερα το πρωί φαίνονται όλα καθαρά (ρίξτε νερό για να ξεπλύνετε τη χρωστική). Το νερό στο πηγάδι όμως... (αντλήστε με το σταγονόμετρο νερό από το πηγάδι).

Συζητήστε στην ομάδα σας:

Πως ήταν το νερό στην αρχή της ιστορίας;

Πως είναι το νερό μετά τη διαρροή;

Πως λερώθηκε το νερό;

Πως μπορούν να λερωθούν τα υπόγεια νερά;